

L. S. HILTON

MAESTRA

Prevela
Eli Gilić

■ Laguna ■

Naslov originala

L. S. Hilton

MAESTRA

Copyright © L. S. Hilton 2016

Originally published in the English Language as Maestra by
Zaffre, an imprint of Bonnier Publishing Fiction, London

The moral rights of the author have been asserted.

Cover art direction © Jet Purdie

Cover design © Gray318 & Blacksheep-uk.com

Translation copyright © 2016 za srpsko izdanje, LAGUNA

Kupovinom knjige sa FSC oznakom
pomažete razvoj projekta odgovornog
korišćenja šumskih resursa širom sveta.

SW-COC-001767

© 1996 Forest Stewardship Council A.C.

MAESTRA

PROLOG

Teške tkanine se nadimaju, a ubojite potpetice lupkaju po parketu. Idemo predvorjem do dvokrilnih vrata. Tihi žamor nagoveštava da su muškarci već unutra. Soba je osvetljena svećama, niski stolovi postavljeni između kaučeva i niskih trpezarijskih stolica. Muškarci što čekaju imaju na sebi debele crne satenske pidžame i blejzere s kožnim petljama, sjajne trake na tkanini naglašavaju njihove uštirkane košulje. Povremeno na svetlosti sveća blesne teška manžetna ili tanki kaiš sata, vezeni monogram se ukazuje ispod preterano nakićene svilene maramice. Izgledalo bi šašavo, teatralno, da detalji nisu tako savršeni, ali opčinjavaju me, puls mi usporava. Jedan čovek s paunovim perom zakačenim za manžetnu odvodi Ivet – podižem pogled i vidim da mi prilazi muškarac koji na reveru nosi gardeniju nalik mojoj.

„Dakle, tako to ide?“

„Da, za večeru. Posle možeš da biraš. *Bonsoir.*“

„*Bonsoir.*“

Visok je i vitak. Telo mu izgleda mlađe od lica, prilično grubog i izboranog, sede kose zaglađene iznad visokog čela i

krupnih, pomalo upalih očiju kao kod vizantijskih svetitelja. Odvodi me do kauča, čeka da sednem i pruža mi običnu kristalnu čašu s belim vinom, čistim i jakim. Formalnost je lukava, ali dopada mi se koreografija. Žilijen očigledno ume da ceni uživanje koje pruža iščekivanje. Ulaze maltene gole konobarice s malim poslužavnicima punim peciva s jastogom, kriškama pačjih grudi u umaku od meda i đumbira, slatkim korpicama s malinama i jagodama. Zalogaji hrane, nedovoljni da zasite.

„Crveno voće daje pički divan ukus“, kaže moj partner za večeru.

„Znam.“

Neki tiho razgovaraju, ali uglavnom svi samo posmatraju i piju. Prelaze pogledom s partnera na brze pokrete konobarica, koje su građene kao igračice, vitke ali mišićave, čizama zategnutih preko listova. Balerine kojima je ovo honorarni posao? Nazirem Ivet u drugom kraju sobe, s oštre srebrne viljuške jede smokve punjene bademima, telo joj je opruženo i podseća na zmijsko, jedna tamna butina nazire se ispod crvene svile. Konobarice ozbiljno kruže po prostoriji s makazama za gašenje sveća, svetlost čili u oblacima pčelinjeg voska. Utom mi čovek spušta šaku na butinu, kruži i miluje, bez imalo žurbe. U odgovor osećam napinjanje između nogu. Devojke spuštaju plitke lakirane poslužavnike s kondomima, kristalnim bočicama s monoi uljem, činijama za bombone u kojima se nalazi lubrikant. Neki parovi se ljube, zadovoljni dodeljenim partnerima, drugi učtivo ustaju i prelaze u drugi kraj sobe da potraže plen koji su ranije izabrali. Iveti je ogrtač skupljen između raširenih nogu, muška glava nadvijena je nad njenom. Pogledi nam se sreću i ona se osmehuje, zadovoljno, pa spušta glavu na jastuke ekstatičkim pokretom narkomana koji se komirao.

PRVI DEO

SPOLJA

PRVO POGLAVLJE

Ako biste me pitali kako je počelo, iskreno bih odgovorila da je prvi put bilo slučajno. Bilo je oko šest po podne, vreme kad se grad ponovo okreće na svojoj osi. Iako je ulicama duvao oštri vetar još jednog šugavog maja, stanica metroa bila je zagušljiva i vlažna, prljava zbog bačenih tabloida i omotača brze hrane, puna iritantnih turista u napadnoj ležernoj odeći naguranih uz ljude nezdravog tena i s izrazom pomirenosti što se vraćaju s posla. Čekala sam voz do Pikadilija na stanici Grin park posle još jednog sjajnog početka još jedne sjajne nedelje maltretiranja i omalovažavanja na mom divnom poslu. Kad je voz na drugom kraju krenuo, tihi kolektivni uzdah proneo se svetinom. Na tabli je pisalo da se sledeći voz zaglavio na Holbornu. Verovatno je neko na šinama. Tipično, videlo se da ljudi misle. Zašto uvek moraju da skaču baš u vreme špica? Putnici s druge strane pošli su prema izlazu. Među njima je bila i devojka u cipelama s vrtoglavo visokim potpeticama i metalik-plavoj uskoj haljini. Iz prošlogodišnje Alajine kolekcije za *Zaru*, pomislila sam. Verovatno ide na Trg Lester s ostalim seljačinama i gubitnicima. Imala je

neverovatnu kosu, ogromnu grivu boje šljive s umecima kroz koje je bila provučena nekakva zlatna nit što je odbijala neonsko svetlo.

„Džudiii! Džudi? Jesi li to ti?“

Oduševljeno mi je mahala. Pravila sam se da ne čujem.

„Džudi! Ovamo!“

Ljudi su počeli da se okreću. Devojka se opasno približila žutoj upozoravajućoj traci.

„Ja sam! Lin!“

„Maše vam prijateljica“, uslužno je rekla žena pored mene.

„Vidimo se gore za minut!“ Sad retko čujem glasove nalik njenom. A nisam očekivala da ću ikad više čuti njen glas. Ona očigledno neće otići, a voza nema ni od korova tako da sam prebacila tešku kožnu torbu preko ramena i progurala se kroz gužvu. Čekala je u prolazu između perona.

„Čaos! Učinilo mi se da si ti!“

„Zdravo, Lin“, odgovorila sam obazrivo.

Doteturala se poslednjih nekoliko koraka do mene pa me zagrlila kao da sam joj davno izgubljena sestra.

„Vidi ti nju! Prava profesionalka. Nisam znala da živiš u Londonu!“ Nisam istakla da to nije čudno pošto nismo razgovarale više od jedne decenije. Prijatelji na *Fejsbuku* zaista nisu u mom fazonu, a nisam želela da me bilo šta podseća na to odakle sam došla.

A onda sam se osetila kao kučka. „Sjajno izgledaš, Lin. Mnogo mi se sviđa tvoja kosa.“

„U stvari, više se ne predstavljam kao Lin. Sad sam Mercedes.“

„Mercedes? To je... lepo. Ja se uglavnom predstavljam kao Džudit. Zvuči zrelije.“

„Da, pa pogledaj nas samo. Odrasle smo.“

Mislim da tad nisam znala kako izgleda biti odrastao. Zapitala sam se zna li ona.

„Slušaj, imam još jedan sat do posla.“ *Poslaaa*. „Jesi li za brzo piće? Da se ispričamo?“

Mogla sam da odgovorim kako sam zauzeta, kako žurim. Mogla sam da zapišem njen broj kao da zaista nameravam da je pozovem. Ali kuda je trebalo da idem? A bilo je nečega u tom glasu, začuđujuće dobrodošlog usled toga što je poznat, zbog čega sam se istovremeno osetila usamljeno i ohrabreno. Imala sam samo dve novčanice od dvadeset funti, a ostalo je još tri dana do plate. Ipak, možda nešto iskrnsne.

„Važi“, rekla sam. „Vodim te na piće. Hajdemo u *Ric*.“

Dva koktela sa šampanjcem u baru *Rivoli* – trideset osam funti. Imam dvanaest funti na mesečnoj karti za prevoz i dve funte u ruci. Naprosto neću mnogo da jedem do kraja nedelje. Možda je glupo što sam se tako razmetala, ali nekad morate da pokažete malo prkosa. Lin – Mercedes – razdragan je veštačkim noktom boje fuksije ulovila trešnju i veselo otpila gutljaj.

„Ovo je odlično, hvala. Mada više volim 'rodrer'.“

Tako mi i treba kad se pravim važna.

„Radim u blizini“, počela sam. „Sa slikama u jednoj aukcijskoj kući. Radim sa starim majstorima.“ To i nije tačno, ali ne verujem da Lin razlikuje Rubensa od Rembranta.

„Fensi“, odgovorila je. Izgledalo je da se dosađuje dok je petljala sa štapićem u čaši. Zapitala sam se je li joj krivo što me je pozvala, ali umesto da se naljutim, osetila sam jadnu želju da joj udovoljim.

„Zvuči fensi“, odgovorila sam samouvereno, osetivši kako me brendi i šećer smiruju, „ali plata je šugava. Uglavnom sam bez prebijene pare.“

„Mercedes“ mi je rekla da je u Londonu već godinu dana. Radi u jednom šampanjskom baru na Sent Džejmsu. „Rekla bih da je otmeno, ali puno je istih matorih pokvarenjaka kao i svugde. Nije ništa mutno“, dodala je brzo. „Samo bar. Mada su napojnice neverovatne.“

Tvrdila je da zarađuje dve hiljade nedeljno. „Mada se ugojiš“, rekla je skrušeno i bocnula se po ravnom stomaku. „Od tolikog pića. Ipak, ne plaćamo ga mi. Oli nam govori da ga sipamo u saksije ako moramo.“

„Oli?“

„On je vlasnik. E, trebalo bi da svратиš nekad, Džudi. Možeš malo da radiš sa strane ako si dekontirana. Oli stalno traži cure. 'Oćeš li još jedno?“

Stariji doterani par, verovatno na putu za operu, seo je za sto naspram nas. Žena je ispitivački prešla pogledom po Mercedesinim nogama preplanulim zahvaljujući kremi za samotamnjenje i dekolteu koji se presijavao. Mercedes se okrenula na stolici pa polako raširila noge i ponovo ih prekrstila, pokazavši matorom sirotanu i meni crne čipkaste tange, sve vreme gledajući ženu pravo u oči. Nije bilo potrebe da pita šta nije u redu.

„Kao što sam rekla“, nastavila je kad se žena, crvena kao paprika, ponovo okrenula prema karti pića, „smejurija je.“ *Smejur'ja*. „Devojke su iz svih delova zemlje. Izgledala bi kao bomba kad bi se malo skockala. Hajde.“

Spustila sam pogled na svoj crni *Sandro* komplet od tvida. Strukirani blejzer, lepršava plisirana suknjica. Trebalo je da izgleda znalački i koketno, profesionalno s naznakom urbanog stila, bar sam to govorila sebi dok sam po ko zna koji put nespretno popravljala šavove, ali izgledala sam kao tužna svraka pored Mercedes.

„Sad?“

„Da, što da ne? Imam gomilu stvarčica u torbi.“

„Ne znam, Lin.“

„Mercedes.“

„Izvini.“

„Hajde, možeš da obučeš moj čipkasti top. Izgledaće sjajno na tvojim sisama. Ukoliko nemaš neki sudar?“

„Nemam“, odgovorila sam i zabacila glavu da popijem ostatke penušavca i angosture.

DRUGO POGLAVLJE

Negde sam pročitala da nas uzrok i posledica štite od slučajnosti, od užasavajuće nepouzidane promenljivosti mogućnosti. Zašto li sam otišla s Lin tog dana? Nije bio gori od ostalih. Ali biramo pre objašnjenja, želeli mi to da znamo ili ne. U umetničkom svetu, postoje samo dve aukcijske kuće za koje zaista moraš da znaš. To su one koje ostvaruju prodaje od sto miliona funti, staraju se o zbirkama očajnih vojvoda i oligarha smetenih u društvu, koje stavljaju lepotu i veštinu stvarane hiljadama godina u svoje tihe muzejske dvorane i pretvaraju ih u čvrstu, seksi gotovinu. Kad sam se zaposlila u *Britiš pikčersu* pre tri godine, konačno sam se osetila kao da sam uspela. Bar dan-dva. Uskoro sam shvatila da su nosači, momci koji nose i premeštaju, jedini kojima je stalo do slika na tom mestu. Ostali bi mogli da se igraju šibicama ili bučkaju maslac. Iako su me zaposlili zbog mojih sposobnosti, uprkos svom napornom radu, marljivosti i prilično zadivljujućem poznavanju umetnosti, morala sam da priznam kako nisam najstručnija kad je reč o merilima Kuće. Posle dve nedelje na poslu, shvatila sam da nikoga

nije briga umem li da razlikujem Brojgela od Bonara, već da postoje druge, važnije šifre koje valja provaliti.

I dalje volim neke stvari u vezi sa svojim poslom čak i posle tri godine. Volim da prolazim pored uniformisanih vrataru u predvorju koje miriše na orhideje. Volim poglede ispunjene strahopoštovanjem koje klijenti čuvaju za stručnjake dok se penjem zadivljujućim orahovim stepeništem zato što, prirodno, sve u Kući izgleda zadivljujuće i kao da je staro tri veka. Volim da prisluškujem razgovore evropskih sekretarica koje liče jedna na drugu, a italijanski i francuski izgovor im je lepršav kao i kosa. Sviđa mi se što, za razliku od njih, ne pokušavam pipcima isfenirane kose da ulovim nekog finansijskog savetnika u prolazu. Ponosim se onim što sam postigla, što sam postala asistentkinja posle godinu dana prakse u *Britiš pikčersu*. Mada ne nameravam dugo da se zadržavam u tom odeljenju. Neću da gledam slike pasa i konja do kraja života.

Taj dan, dan kad sam naletela na Lin, počeo je mejlom od Lore Biver, zamenice direktora odeljenja. U predmetu je pisalo „Odmah!“, ali nije bilo teksta u samom mejlu. Otišla sam do njene kancelarije da vidim šta zapravo hoće. Šefovi su nedavno bili na menadžerskom kursu i Lori se zaista dopala ideja digitalne komunikacije od jednog radnog stola do drugog iako, nažalost, još nije savladala kucanje.

„Moraš da uradiš popis Longijevih slika.“

Ponudićemo nekoliko portreta venecijanskog slikara na predstojećoj prodajnoj izložbi italijanskih velikana.

„Hoćete li da proverim nazive slika u magacinu?“

„Ne, Džudit. To je Rupertov posao. Idi u *Hajnz* i vidi možeš li da identifikuješ ljude sa slika.“ Rupert je direktor odeljenja i retko dolazi pre jedanaest.

Arhiva *Hajnz* ima ogroman katalog imenovanih slika – trebalo bi da otkrijem koji su engleski sitni plemići na

studijskim putovanjima u osamnaestom veku mogli da poziraju Longiju jer je kupcima zanimljivije kad znaju ko su ljudi na slikama.

„U redu. Imate li fotografije?“

Lora je uzdahnula. „U biblioteci su. Zavedene su pod Longi/proleće.“

Pošto Kuća zauzima čitav blok, treba mi četiri minuta od odeljenja do biblioteke, a više puta dnevno odlazim u tu šetnju. Uprkos glasinama da zgrada spolja izgleda kao da je sagrađena u dvadeset prvom veku, Kućom se i dalje upravlja kao viktorijanskom bankom. Mnogi zaposleni provode dane šetajući po hodnicima i razmenjujući ceduljice. Arhiva i biblioteka gotovo da nisu propisno kompjuterizovane; često srećem Dikensove duhove očajnički zaglavljene u majušne rupice za poštu između gomila računa i trostrukih fotostatskih kopija. Uzela sam kovertu s fotografijama i vratila se do svog radnog stola da uzmem torbu. Telefon je zazvonio.

„Halo? Ovde Serena s prijavnice. Doneli su Rupertove pantalone.“

Odvukla sam se do prijavnice, uzela veliku kesu koju je Rupertov krojač poslao po kuriru iz *Sevila Roua* nekih petsto metara dalje i odnela je u odeljenje. Lora je podigla pogled.

„Zar još nisi otišla, Džudit? Šta li si radila dosad, zaboga? Pa, kad si već tu, možeš li da mi doneseš kapučino, molim te? Ali ne iz menze, idi u onaj lepi kafić na Kraun pasažu. I uzmi račun.“

Odnela sam joj kafu pa otišla u arhivu. U torbi sam imala pet fotografija – prizori iz pozorišta Feniče, sa šetališta Zattere i iz kafedžinice na Rijaltu. Pošto sam dva sata pregledala kutije, uspela sam da nesporno identifikujem dvanaestoro ljudi koji su bili u Italiji u vreme kad su portreti nastali.

Pored fotografija sam napisala brojeve iz indeksa kako bi mogli da provere za katalog i odnela ih Lori.

„Šta je ovo?“

„Longijeve slike koje ste tražili da identifikujem.“

„To su slike s prodajne izložbe pre šest godina. Stvarno, Džudit. Jutros sam ti poslala fotografije mejlom.“ To mora da je bio onaj mejl bez sadržaja.

„Ali, Lora, rekli ste da su u biblioteci.“

„Mislila sam na elektronsku biblioteku.“

Nisam rekla ništa. Ulogovala sam se na onlajn katalog, našla prave slike (pogrešno zavedene pod Lungi), skinula ih na telefon pa se vratila u *Hajnz*. U međuvremenu mi je Lora održala bukvicu što sam tračila vreme. Završila sam drugu turu identifikacija pre nego što se vratila s ručka u *Kaprisu*. Zatim sam zvala nepoznate potencijalne kupce koji nisu odgovorili na pozivnice za privatno razgledanje pre izložbe. Potom sam napisala biografije i poslala ih Lori i Rupertu, pokazala Lori kako da otvori prikačeni dokument u mejlu, odvezla se metroom do magacina Muzeja primenjene umetnosti blizu luke Čelsi da pogledam svileni uzorak za koji je Rupert mislio da odgovara jednoj draperiji na Longijevoj slici – nije se slagao, što nije bilo iznenađujuće. Veći deo puta sam se vratila peške jer se voz zaglavio na Edgar roudu, a onda svratila do *Lilivajta* na Pikadiliju po vreću za spavanje za školski izlet Lorinog sina. Vratila sam se, iscrpljena i prljava, u pola šest kako bih čula još jednu grdnju zato što sam propustila razgledanje slika kojima sam se bavila celo pre podne.

„Zaista, Džudit“, primetila je Lora, „nikad nećeš napredovati ako tumaraš po gradu kad bi trebalo da gledaš slike.“

Bez obzira na prenapregnute nevidljive šavove, možda i nije čudno što mi je stvarno trebalo piće kad sam nešto kasnije naletela na Lin na stanici.

TREĆE POGLAVLJE

Razgovor za posao u klubu *Gštad* sveo se na to da me je Oli, ogromni mrzovoljni Finac koji je bio vlasnik, konobar i izbacivač, odmerio u čipkastoј providnoj bluzi koju sam brzo navukla u toaletu *Rica*.

„Podnosiš li piće?“, pitao me je.

„Iz Liverpula je“, odgovorila je „Mercedes“ kroz smeh i to je bilo sve.

I tako sam sledećih osam nedelja radila u klubu četvrtkom i petkom uveče. Takvo radno vreme ne bi odgovaralo većini mojih vršnjaka, ali odlazak na piće s kolegama posle posla nije baš neka stavka u mojoj karijeri. Ime kluba predstavljalo je zastareli pokušaj da mu se ulije malo lažnog stila, kao i sve ostalo u vezi s njim; jedino stvarno u njemu jeste bila cena šampanjca od koje polaze suze na oči. U stvari, nije izgledao mnogo drugačije od *Anabele*, svojevremeno popularnog noćnog kluba nekoliko ulica dalje na Trgu Berkli. Isti žuti sloun rendžer* zidovi, iste loše-dobre slike, ista zbirka tragičnih trbušastih starijih muškaraca, isti skup devojaka

* Engl.: *Sloane Ranger* – naziv za mlade Engleze iz višeg staleža. (Prim. prev.)

koje nisu baš kurve ali im je uvek potrebno malo pomoći da plate kiriju. Posao je bio jednostavan. Desetak devojaka se okupljalo pola sata pre otvaranja u devet kako bi im Karlo dao piće da se dignu. Šanker je uvek nosio besprekorno ispeglani ali smrduckavi beli sako. Ostatak osoblja činili su matora babuška na garderobi i Oli. Tačno u devet, otključavao je ulazna vrata i ozbiljno ponavljao istu šalu.

„Dobro, cure, gaće dole.“

Posle otvaranja smo sedele i ćaskale, listale časopise o poznatima ili kuckale poruke dok gosti ne bi počeli da pristižu, uglavnom sami. Zamisao je da izaberu devojku koja im se sviđa i odvedu je u separe postavljen ružičastim plišom, što se prilično otvoreno zvalo „rezervisanje“. Kad vas neko rezerviše, cilj je da navedete mušteriju da naruči što više boca papreno skupog šampanjca. Nismo dobijale platu, samo deset odsto od svake boce i napojnice koje su mušterije ostavljale. Prve noći sam se na polovini treće boce oteturala od stola i zamolila babušku da mi drži kosu dok sam povraćala.

„Glupačo“, rekla je s tmurnim zadovoljstvom. „Ne treba ti da piješ.“

Tako sam naučila. Karlo je točio šampanjac u široke čaše nalik činijama za zlatne ribice, a naš zadatak je bio da ih praznimo u kofu s ledom ili u saksije čim mušterija ustane od stola. Još jedna strategija je bila da ga nagovorimo da pozove „prijatelja“ na piće. Devojke su nosile salonke, nikad sandale, pošto je još jedna smicalica bila da ih navedemo da piju iz naših cipela. Neverovatno je koliko šampanjca stane u lubutanke broj trideset devet. Ako ništa drugo ne bi uspelo, samo smo prolivale piće po podu.

Prvo sam pomislila da je čudesno što klub uopšte opstaje. Izgledao je potpuno edvardijanski zbog nespretnog

udvaranja i preteranih napojnica za naše društvo. Zašto bi se ijedan muškarac gnjavio time kad može da naruči šta god hoće preko sajtova s kurvama? Sve je bilo mučno staromodno. Ali s vremenom sam shvatila da su se upravo zbog toga ti tipovi vraćali. Nije ih zanimao seks iako su umeli da budu nestašni posle nekoliko činija šampanjca. Ti ljudi nisu bili švaleri čak ni u snovima. Bili su obični oženjeni muškarci koji su hteli da se nekoliko sati pretvaraju kako su na pravom sudaru sa stvarnom devojkom, lepom devojkom, obučenom s ukusom i lepo vaspitanom koja zaista želi da *razgovara* s njima. Mercedes je, s njenim kandžama i umecima, bila zvanična nestašna devojka za mušterije koje su htele nešto sočnije, ali Oli je tražio da ostale devojke oblače obične dobro skrojene haljine, da se diskretno šminkaju, da imaju čistu kosu i neupadljiv nakit. Gosti nisu želeli da se izlažu opasnosti, gnjavaži ni mogućnosti da njihove žene saznaju, a verovatno ni poniženju i mukama da ga dignu. Koliko god to jadno bilo, samo su hteli da se osećaju željeno.

Oli je poznavao tržište i savršeno ga je usluživao. U klubu se nalazio mali plesni podijum, a Karlo je radio i kao di-džej kako bi naši udvarači pomislili da u svakom trenutku mogu da nas zavrte u disko noć, mada to nije trebalo da ohrabrujemo. Postojao je i jelovnik s veoma pristojnim šniclama, školjkama i sladoledom – sredovečni muškarci vole da gledaju devojke dok jedu slatkiše koji goje. Naravno, sladoledni kupovi su opstajali tek toliko koliko je bilo potrebno da neupadljivo skoknemo do toaleta. Narkomanke i previše droljaste devojke nisu opstajale ni jednu noć – učtivo obaveštenje pored muškog toaleta objašnjavalo je da je strogo zabranjeno predložiti ijednoj mladoj dami sastanak van kluba. Trebalo je da čeznu za nama.

Otkrila sam da se radujem četvrtku i petku. Ako izuzmem Lin (nisam još mogla da mislim o njoj kao o Mercedes), devojke nisu bile ni druželjubive ni neprijateljski nastrojene, već prijatne ali nimalo radoznale. Izgledalo je kao da ih moj život ne zanima, možda zato što ono što su otkrivale o svom nije bilo tačno. Prve noći, dok smo pomalo nesigurno išle Ulicom Albemarl, Lin je predložila da izaberem ime koje ću koristiti u klubu. Srednje ime mi je Loren; neutralno, ne otkriva ništa.

Rekla sam da studiram istoriju umetnosti. Činilo se da sve devojke studiraju nešto, uglavnom poslovnu administraciju, a možda su neke od njih stvarno i bile studentkinje. Nijedna nije bila Engleskinja; pomisao da rade u klubu kako bi popravile svoje prilike očigledno je podsećala mušterije na neku pesmu Elajze Dulitl. Lin je pokušavala da se otarasi neprijatnog liverpulske naglaske – jastuk je zvučao kao „jestuk“; i ja sam promenila izgovor koji koristim na poslu, izgovor o kome sam sanjala, kako bih zvučala manje obrazovano, ali Oliju se dopadalo što i dalje zvučim prilično „fensi“.

Na dnevnom poslu u Ulici Prins postojalo je hiljadu malih šifara. Nečije mesto na društvenoj lestvici moglo se samo jednim pogledom kalibrisati do najsitnijeg stepena, a mnogo je teže naučiti pravila nego prepoznati slike jer svrha tih pravila i jeste u tome da niko ne mora da vam ih objašnjava ako ste unutra. Svi oni sati dok sam pažljivo učila kako da govorim i hodam prošli bi ispit kod većine – Lin se, recimo, razgalila i nerado zadivila mojim preobražajem – ali negde na poslu nalazila se skrivena korpa s ključevima Alise iz zemlje čuda koje nikad neću imati, ključevima koji otključavaju još manje vrtove s još neprobojnijim zidovima zbog toga što su nevidljivi. Međutim, u *Gštadu* sam bila

prava „plemkinja“ i devojke su, ako su uopšte i mislile o tome, verovalе da nema razlike između anoreksičnih cica što vrebaju oko fudbalskog terena i već omatorelih debitantkinja što izlaze na naspramnim stranicama u časopisu *OK!*. Naravno, u pravu su u dubljem smislu.

U klubu se mahom ćaskalo o krpicama, kupovini firmiranih cipela i tašni, kao i o muškarcima. Neke devojke su tvrdile da imaju mladiće, a kako su mnogi bili oženjeni, neprestano su se žalile na njih; druge su izlazile na sudare te su se stalno žalile na tipove s kojima su izlazile. Natalija, Anastasija, Martina i Karolina mislile su kako je očigledno da su muškarci nužno zlo koje se trpi zarad cipela, tašni i odlazaka u japanske restorane u Najtsbridžu subotom uveče. Često su ispitivale učestalost poruka i njihovu osećajnost, ali čuvale su emotivne odgovore za mogućnost da se ti muškarci viđaju s drugim ženama ili da ne obezbeđuju dovoljno poklona. Smišljale su zavere i protivzavere – s brojnim smicalicama preko ajfona, govorilo se o muškarcima s čamcima, čak i muškarcima s avionima, ali nikad nisam stekla osećaj da išta od toga uključuje zadovoljstvo. Ljubav nije jezik kojim je ijedna od nas govorila; svež ten i zategnute butine bili su naša moneta, vredna samo onima koji su dovoljno stari da to uzimaju zdravo za gotovo. Sve su se slagale da su stariji muškarci manja gnjavaža mada oni mnogo kukaju zbog svojih fizičkih nedostataka. Čelavost, zadah iz usta i vijagra su realnost, mada to nikad ne biste rekli po koketnim porukama koje čine okosnicu komunikacije između devojaka i njihovih muškaraca. To je njihov način života i one pokazuju prezir i povremene suze pred drugim devojkaма.

U *Gštadu* sam prvi put stekla nešto što liči na drugarice i malo se stidela što me to toliko raduje. Nisam imala drugarice u školi. Često sam imala šljivu na oku, stav mi

je bio ratoboran i nadmen, bežala sam sa časova i zdravo se zanimala za radosti seksa, ali nisam imala vremena za drugarice. Pored objašnjenja da smo se upoznale na severu, Lin i ja smo imale prećutni dogovor da smo se družile kao tinejdžerke (ako se činjenica što nekome niste držali glavu u buretu s kišnicom može nazvati druženjem) i nikad nismo govorile o tome. Pored Frenki, sekretarice odeljenja u Kući, jedino postojano žensko prisustvo u mom životu bile su moje cimerke, dve ozbiljne Korejke koje studiraju medicinu. Okačile smo raspored čišćenja u kupatilu, učtivo ga se pridržavale i nije bilo potrebe za razgovorom. Ako se izuzmu žene na izvesnim zabavama koje volim da posećujem, očekivala sam da ću nailaziti samo na ratobornost i omalovažavanje od svog pola. Nikad nisam naučila da ogovaram, delim savete ili slušam beskrajne varijacije o osujećenoj želji. Međutim, u klubu sam otkrila da mogu da učestvujem. U metrou nisam više čitala časopise *Berlington* i *Ekonomist* već *Hit* i *Klouser* kako bih mogla da učestvujem u beskrajnoj sapunici o filmskim zvezdama kad razgovor o muškarcima presuši. Izmislila sam slomljeno srce (posledica abortusa) kako bih objasnila što ne izlazim s mladićima. Nisam bila spremna i uživala sam u savetima da nastavim dalje. Povremene noćne izlete zadržala sam za sebe. Shvatila sam da mi odgovara taj čudni mali koncentrisani univerzum, u kome mi se čini da je spoljni svet dalek, u kome ništa ne deluje sasvim stvarno. Zbog toga sam se osećala sigurno.

Lin nije lagala u vezi s novcem. Jeste malo preterala, ali ipak je bilo prilično ekstravagantno. Brojala sam svoj procenat od prodatih boca dok sam se vraćala kući taksijem. Zarađivala sam oko šeststo funti nedeljno u izgužvanim

dvadeseticama i pedeseticama, nekad i više. Posle dve nedelje sam se pobrinula za jadno prekoračenje računa, a nekoliko nedelja kasnije se nedeljnim vozom odvezla do outlet centra blizu Oksforda radi ulaganja. Crni *Moskino* kostim umesto sirotog starog *Sandrovog*, obična bela *Balensijaga* koktel-haljina, *Lanvinove* ravne cipele, *DVF* haljina s printom za svaki dan. Napokon sam otišla na lasersko izbeljivanje zuba u Ulici Harli. Ošišala sam se kod Ričarda Vorda tako da mi je kosa izgledala gotovo isto, ali pet puta skuplje. Ništa od toga nije bilo za klub. Za noćni posao sam kupila nekoliko jednostavnih haljina u glavnoj trgovačkoj ulici i osvežila ih lakovanim lubutankama. Raščistila sam jednu policu u plakaru za veći deo kupljene robe, koju nisam izvadila iz zaštitnih celofana. Volela sam da je gledam, da brojim kao neki sakupljač. Kao mala sam gutala knjige Enid Blajton o dogodovštinama u jednom pansionu – *Sent Kler*, *Vajtlif* i *Malori Tauers*. Nova odeća bila je moja školska kecelja i palica za lakros, uniforma žene kakva ću postati.

Radila sam već mesec dana u klubu kad je počeo da dolazi. Četvrtkom je uglavnom najprometnije u *Gštadu*, pre nego što se poslovni ljudi vrate u provinciju, ali pljuštala je kiša i samo su dve mušterije bile u klubu. Kad dođu prvi gosti, nije dozvoljeno da listamo časopise i koristimo mobilne telefone, tako da su se devojke dosađivale i izlazile da zapale cigaretu pod nadstrešnicom, nespretno prelazeći rukama po kosi da se ne bi ukovrdžala od vlage. Čulo se zvono i Oli je ušao. „Ispravite se, devojke! Ovo je vaše srećno veče!“ Nekoliko trenutaka kasnije je najodvratniji muškarac koga sam ikad videla ušetao ogromni stomak u klub. Nije ni pokušao da sedne na barsku stolicu, već se odmah bacio na najbliži kauč i razdražljivo mahnuo Karlu da se skloni dok je skidao

kravatu i maramicom brisao lice. Krasio ga je onaj neuredni izgled koji samo zaista izuzetan krojač ume da ukloni, a njegov krojač je očigledno podlegao pod pritiskom. Raskopčani sako otkrivao je krem košulju zategnutu preko stomaka koji mu je padao na raširena kolena, podvaljci su mu visili preko okovratnika, čak su mu i cipele izgledale kao da će pući. Tražio je čašu vode s ledom.

„Nisam viđala Debeljka neko vreme“, prosikta neka devojka.

Pravilo je da devojke živahno pričaju, zabacujući kosu i gledajući kroz poluspuštene trepavice, da izgledaju kao da su se slučajno tu zatekle, bez pratnje i otmeno odevene, dok mušterija ne izabere. Debeli čovek je brzo izabrao. Klimnuo je glavom prema meni i mlitavi pegavi nabori obraza povukli su se kad se osmehnuo. Dok sam mu prilazila, primetila sam pukovsku prugu na skinutoj kravati i pečatni prsten utisnut u nabubrelo meso malog prsta. Fuj.

„Ja sam Loren“, predstavila sam se uz lepršavi osmeh. „Hoćeš li da ti se pridružim?“

„Džejms“, odgovorio je.

Ljupko sam sela, nogu prekrštenih na člancima, i pogledala ga, sva ustreptala od iščekivanja. Nema priče dok ne naruče.

„Pretpostavljam da želiš da ti naručim piće?“, pitao je natmureno, kao da zna pravila kluba ali i dalje smatra da je to podvala.

„Hvala. To bi bilo divno.“

Nije pogledao vinsku kartu. „Šta je najskuplje?“

„Mislim da je...“, oklevala sam.

„Hajde samo da završimo s tim.“

„Pa, Džejmse, najskuplji je 'kristal' iz 2005. Hoćeš li to?“

„Naruči ga. Ja ne pijem.“

Klimnula sam glavom Karlu pre nego što se Džejms pre-domisli. Šampanjac iz 2005. košta sulude tri hiljade. Već sam zaradila trista funti. Dobro došao, veliki trošadžijo.

Karlo je pažljivo doneo bocu kao da mu je prvorodeni sin, ali Džejms mu je mahnuo da se skloni, izvadio zapušač i poslušno natočio dve činije za zlatne ribice.

„Voliš li šampanjac, Loren?“, pitao je.

Dozvolila sam sebi da se zajedljivo osmehnem. „Pa, može da postane pomalo jednoličan.“

„Zašto ne daš bocu drugaricama i naručiš nešto što ti se pije?“

Dopao mi se zbog toga. Istina, fizički je odvratn, ali bilo je nečeg hrabrog u tome što nije tražio da se pretvaram. Naručila sam „henesi“ i polako ga pijuckala. Govorio mi je malo o svom poslu – koji se vrti oko novca, naravno – pa ustao i odgegaio se, ostavivši na stolu petsto funti u novim pedeseticama. Sledeće večeri se vratio i uradio isto. Lin mi je u sredu ujutru poslala poruku da je u utorak tražio Loren. U četvrtak je došao nekoliko minuta posle otvaranja. Nekoliko devojaka ima „redovne mušterije“, ali nijedan nije toliko velikodušan tako da mi je ugled porastao. Pomalo sam se iznenadila što to nije izazvalo zavist. Ali posao je posao, na kraju krajeva.

ČETVRTO POGLAVLJE

Kad sam počela da radim u klubu, potisnula sam svakodnevna poniženja na poslu u drugi plan. U *Gštadu* sam se bar obmanjivala da držim karte u rukama. Pokušavala sam da ubedim sebe kako mi je *zanimljivo* što se moj normalni život, moj „stvarni“ život, odvija samo nekoliko londonskih ulica dalje od Olija i devojaka, lišen bilo kakve vrednosti ili moći. U klubu sam se osećala poštovano kad god prekrstim noge, dok sam na pravom poslu, onom koji bi trebalo da mi predstavlja karijeru, zapravo i dalje bila potrčko. U stvari, *Gštad* i najelitističkija umetnička galerija na svetu imaju više zajedničkih osobina nego što želim da priznam.

Posao u Kući jeste razočaravajući, ali još se sećam prvog puta kad sam stvarno *videla* sliku, a ta uspomena i dalje blista u meni. Broncinova *Alegorija Venere* s Kupidonom, ludosti i vremenom u Nacionalnoj galeriji na Trgu Trafalgar. Ta slika me i dalje smiruje, ne samo zbog uglađene, tajanstvene elegancije kompozicije – šaljive i nedužno erotske, ili s tužnim podsećanjem na prolaznost i smrt – već i zato što nijedan istraživač još nije izneo prihvaćenu teoriju o tome šta ona

predstavlja. Njena lepota počiva negde unutar osujećenosti koju izaziva.

Otišli smo na školski izlet u London, satima smo se kuvali u autobusu koji je mirisao na rol-viršle i čips sa sirom, popularne devojke su cičale i brbljale na zadnjim sedištima, a profesori su izgledali neobično ranjivo u ležernoj odeći na koju nismo navikli. Prošli smo kapiju Bakingemske palate pa produžili niz Mol do galerije. Nosili smo tamnoplave školske majice, samo stavite bedž s imenom i spremni ste za kol-centar. Dečaci su se klizali na parketu, devojke su glasno i neukusno komentarisale svaki akt pored koga smo prošle. Pokušala sam da se izdvojim jer sam htela da se izgubim u naizgled beskrajnoj prostoriji sa slikama kad sam slučajno naišla na Broncina.

Kao da sam se spotakla i upala u rupu, čudan osećaj brzog oporavka od šoka, mozak koji zaostaje za telom. Tu su bili boginja, njen sin i tajanstveni starac koji stoji nad njima. Tad nisam znala ko su oni, ali dok sam gledala kako te nežne boje blistaju i prelivaju se, naslepo sam prepoznala nešto što nisam ni znala da mi nedostaje. Tad sam spoznala i želju, prvi nagoveštaj da znam šta želim i da to nemam. Mrzela sam taj osećaj. Mrzela sam sve što sam poznavala jer je odjednom izgledalo ružno. A izvor tog osećaja, njegova tajanstvena privlačnost, isijavao je iz te slike.

„Rašerova balavi na onu golu ženu!“

Lin i nekoliko njenih ortakinja stvorilo se iza mene.

„Jebena lezbača!“

„Lezbačaaa!“

Njihovi grubi, piskavi glasovi smetali su drugim poseiocima. Ljudi su okretali glave, a meni je lice usplamtelo. Lin je tad imala narandžastoplavi, gusti mini-val i nosila je kosu skupljenu na temenu. Kao i njene drugarice, stavljala

je debeli sloj pudera i crnog ajlajnera koji je razmazivala oko očiju.

„Zaista ne bi trebalo da ih puštaju unutra ako ne umeju da se ponašaju“, čula sam jedan glas. „Znam da je ulaz besplatan, ali...“

„Znam“, prekinuo ju je drugi glas. „Male životinje.“

Gledale su nas kao da smrdimo. Zapitala sam se da li im zaista i smrdimo. Mrzela sam prezir što je izbijao iz tih prijatnih, obrazovanih glasova. Mrzela sam što me svrstavaju u isti koš s ostalima. Međutim, i Lin ih je čula.

„Što se ne nosite u tri lepe?“, rekla je ratoborno. „Ili ste i vi jebene lezbače?“

Dve žene su izgledale naprosto zgroženo. Nisu odgovorile, samo su mirno zašle dublje u galeriju. Žudno sam ih pratila pogledom pa se okrenula prema devojkama.

„Mogu da se žale. Možda će nas izbaciti.“

Već sam postala prilično vešta u tučama. Moja majka, kad bi me uopšte primetila, bila je nežna prema mojim šljivama na očima i modricama, ali uglavnom sam se trudila da sakrijem dokaze. Čak i tad se prema meni ponašala kao prema podmetnutom detetu. Mogla sam na licu mesta da se bacim na Lin, ali – možda zbog slike, možda zbog znanja da su one žene iza mene – nisam to želela. Nisam htela da se spuštam na taj nivo, ne više. Tako da nisam uradila ništa. Pokušala sam da se obavijem prezirom kao bundom, da im pokažem da su toliko ispod mene da ne zaslužuju ni moju pažnju. Dok sam završila školu, uspela sam da poverujem u to. Kao tinejdžerka sam dve godine štedela za prvo putovanje u severnu Italiju, radila sam na pumpi, skupljala blanširane crve kose u frizerskom salonu, sekla prste na aluminijumskim tanjirima u kineskom restoranu brze hrane tako da mi je krv curila u slatko-kiselu svinjetinu koju su pijanci

naručivali petkom uveče. Obezbedila sam sebi studijsku godinu u Parizu i pripremni mesečni kurs u Rimu.

Mislila sam da će se nešto promeniti kad pođem na fakultet. Nikad nisam videla ljude koji tako izgledaju, a kamoli takva mesta. Oni su se uklapali, ta stvorenja i te građevine; sva ta pokolenja koja polažu pravo bez imalo truda stopila su kamen boje meda i ten boje meda u arhitektonsko savršenstvo sa svakim detaljem uglačanim vremenom. Da, imala sam ljubavnike kao studentkinja, ali ako izgledate kao ja i, iskreno govoreći, volite ono što ja volim, možda drugarice nikad neće biti za vas. Govorila sam sebi da mi nisu potrebne. Uostalom, pored vremena provedenog u biblioteci i na poslu, nisam imala mnogo vremena ni za šta osim čitanja.

Nisam se zadržala samo na propisanoj literaturi: pored Gombriha i Burdijea, pročitala sam stotine romana, tražeći u njima pojedinosti o običajima tog čudnog staleža, kako govoriti, kakvo izražavanje izdvaja one koji pripadaju tom nevidljivom klubu od onih koji ne pripadaju. Neumorno sam usavršavala jezike: francuski i italijanski su jezici umetnosti. Čitala sam *Mond* i *Forin afers*, *Kantri lajf*, *Vog*, *Opera magazin*, *Tetler*, *Arhitektural dajdzest* i *Fajnenšel tajms*. Učila sam o vinu, o retkim načinima povezivanja knjiga i starom srebru, naučila sam kako se pravilno koristi viljuška za desert i kako da podražavam naglasak na kome sunce nikad ne zalazi.* Tad sam već shvatila kako je bolje da se ne pretvaram kako sam nešto što nisam, ali mislila sam da nikome neće pasti na pamet da zapitkuje ako postanem dovoljno dobar kameleon.

* Misli se na naglasak engleske više klase, a odnosi se na izreku iz XIX veka da sunce nikad ne zalazi nad Engleskom zbog njenih brojnih kolonija. (Prim. prev.)